

УДК 378.018.43:373.3.091.12.011.3-051

Приходько Лідія Анатоліївна

магістр факультету інформаційних технологій і математики
Волинський національний університет імені Лесі Українки, м.Луцьк
e-mail: Prykhodko.Lidiiia2020@vnu.edu.ua

Ройко Лариса Леонідівна

кан. пед. наук, доцент кафедри загальної математики та методики навчання інформатики
Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк
<https://orcid.org/0000-0002-7318-0925>
e-mail: Royko.Larisa@vnu.edu.ua

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Приходько Л. А., Ройко Л. Л. Особливості організації освітнього процесу учнів початкової школи із застосуванням технологій дистанційного навчання. У статті розглядаються особливості організації освітнього процесу учнів початкової школи за допомогою додатків Google, сервісів Edmodo, Classdojo, LearningApps.

Ключові слова: дистанційне навчання, інформаційно-комунікаційні технології, початкова школа, Google Classroom, Google Meet, Edmodo, Classdojo, LearningApps.

Приходько Л. А., Ройко Л. Л. Особенности организации образовательного процесса учащихся начальной школы с применением технологий дистанционного обучения. В статье рассматриваются особенности организации образовательного процесса учащихся начальной школы с помощью приложений Google, сервисов Edmodo, Classdojo, LearningApps.

Ключевые слова: дистанционное обучение, информационно-коммуникационные технологии, начальная школа, Google Classroom, Google Meet, Edmodo, Classdojo, LearningApps.

Prikhodko L. A., Royko L. L. Features of the organization of the educational process of primary school students with the use of distance learning technologies. The article considers the peculiarities of the educational process organization in primary school using Google applications, Edmodo, Classdojo, LearningApps.

Keywords: distance learning, information and communication technologies, elementary school, Google Classroom, Google Meet, Edmodo, Classdojo, LearningApps.

ВСТУП. Події 2020 року привернули увагу всього суспільства до технологій дистанційного навчання. Пандемія Covid-19 на кілька місяців унеможливила очне навчання, а дистанційне стало єдиною доступною формою в системі середньої освіти [4]. Дистанційне навчання у початковій школі – це виклик для усіх учасників освітнього процесу, оскільки найменші школярі ще не є достатньо організованими, щоб вчитися самостійно. Таким чином, перед педагогами постало непросте завдання – організувати роботу не тільки з учнями, але й налагодити тісний контакт з їхніми батьками.

Постановка наукової проблеми та її значення. Одним із факторів успішного функціонування будь-якої шкільної спільноти є взаємодія усіх учасників освітнього процесу. В умовах дистанційного навчання, коли вчитель і учні не можуть бути поруч, взаємодія між вчителем, учнями і батьками набуває особливої важливості. Від рівня комунікації залежить ефективність навчання, у процесі якого спілкування між учасниками освітнього процесу відбувається в межах штучно створеного комунікативного середовища [1].

Роль вчителя початкових класів в умовах дистанційного навчання набуває особливого статусу і її основними завданнями є:

- аналіз рівня забезпеченості учнів технічними засобами, підключенням до мережі Інтернет;
- обрання єдиного підходу до проведення уроків із використанням технологій дистанційного навчання;
- налагодження тісної, позитивної співпраці з учнями та їх батьками;
- врахування мотиваційного аспекту навчання;

- зробити навчальний матеріал максимально доступним, цікавим, наочним і таким, що стимулюватиме до розширення знань;
- забезпечення зворотного зв'язку (дитина повинна бачити свої успіхи і вчитися працювати над помилками).

Звідси випливає, що вчитель, який працює в системі дистанційного навчання повинен:

- встановити чіткий графік спілкування в режимі on-line і чітко його дотримуватися;
- дуже швидко відповідати на листи учнів, батьків;
- підтримувати і схвалювати оперативність школярів;
- створити атмосферу психологічного комфорту (учень має відчутти, що його наставник не суворий контролер, а добрий учитель, який завжди допоможе);
- створити умови для повноцінної самореалізації учня, прояву успішності, самоствердження, підвищення його самооцінки.

Проте при організації даної форми навчання у початкових класах варто виділити і певні проблеми, які виникають:

- технічна проблема: під час занять необхідно мати аудіо-візуальний контакт, проте не всі школярі забезпечені відповідною технікою;
- проблема ефективного зворотного зв'язку;
- проблема психологічної непередготовленості учнів до самостійної та індивідуальної роботи;
- проблема вибору вдалої форми контролю в ході перевірки знань учнів.

Бачимо, що схема взаємодії учасників навчального процесу: «Вчитель ↔ Учень ↔ Підручники ↔ Батьки» переходить у нову схему «Вчитель ↔ Учень ↔ Засоби ІКТ ↔ Батьки».

Аналіз наукових досліджень і публікацій свідчить, що загальні ідеї, які стосуються теоретичних і методологічних питань формування та моделювання навчальних середовищ засобами технологій дистанційного навчання, розкрито у напрацюваннях В. Бикова, Н. Буркіна, Р. Гуревича, О. Глазунової, В. Кухаренка, В. Лапінського, Н. Морзе, В. Олійника, Н. Рашевської, О. Співаковського, Л. Стельмашук, Є. Смирнової-Трибульської Ю. Триуса та інших фахівців.

Технічні питання застосування дистанційних технологій в освітньому процесі висвітлені у напрацюваннях О. Гайша, Р. Голошук, Є. Ланських, Г. Маклакова, А. Малихіна, П. Федорук, С. Штангей та ін.

Проблема впровадження технологій дистанційного навчання у початковій школі з використанням власного досвіду описана у публікаціях І. Воротникової, І. Делик, Н. Івасішиної, О. Корнієць, Л. Міляєвої, С. Муравського, Л. Покудіної, С. Якубова.

Мета дослідження – проаналізувати особливості організації освітнього процесу учнів початкової школи із застосуванням технологій дистанційного навчання.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ Й ОБҐРУНТУВАННЯ ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ. Дистанційне навчання визначається як одна з форм організації навчального процесу, за якою всі або частина занять здійснюються з використанням сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій при територіальній віддаленості вчителя і учнів [6]. Тобто, при такій формі навчання учень має пройти шлях від сприйняття інформації до її розуміння, запам'ятовування, відтворення.

За способом поширення навчального контенту розрізняють наступні навчальні режими [2], [3]:

- синхронні (передбачають одночасну участь у процесі навчальних занять вчителя та учнів);
- асинхронні (не вимагають одночасного, в режимі реального часу, зв'язку усіх учасників);
- змішані (це системи, що використовують елементи як синхронних, так і асинхронних систем).

Організувати навчання учнів у синхронному режимі можна з використанням:

- платформ дистанційного навчання (Moodle, Google Classroom та інші);
- проведення вебінарів, відеоконференцій (Zoom, Google Meet, Cisco WebEx, Microsoft Teams, Skype);

– проведення чатів (спілкування користувачів мережі в режимі реального часу через месенджери: Viber, Messenger, Telegram, WhatsApp, а також можливість проведення чатів надає пошта Gmail).

Варіантами організації дистанційного навчання учнів у асинхронному режимі є використання електронної пошти; Google Діску; соціальних мереж/месенджерів (Facebook, Viber, Telegram); сайту/блогу/ віртуальної дошки (Padlet, Lino it тощо).

Невід'ємним компонентом будь-якої з вищенаведених систем є ефективна комунікація між усіма учасниками. Під час традиційної (очної) форми організації освітнього процесу даний компонент є настільки загальноприйнятним та буденним, що навіть не помічається і сприймається як належне. Проте, із запровадженням технологій дистанційного навчання, з'являються певні труднощі з налагодження ефективних способів і каналів взаємодії та спілкування між вчителем та учнями.

Зупинимось на характеристичі додатків Google, які можна використати при дистанційному навчанні учнів початкової школи [5]:

– Google Docs (дозволяє в режимі реального часу відслідковувати будь-які зміни, що внесені у документ; залишати примітки, виправлення; використовувати вбудований чат; відслідковувати внесені у документ зміни кожним із учасників);

– Google Forms (полегшує роботу та спрощує спілкування з батьками; дає можливість створювати тести, вікторини та анкети; підходить для домашнього завдання та самостійної роботи на уроці);

– Google Презентації (є можливість створювати на Google Діску навчальну презентацію з матеріалами до уроків та надавати до них доступ учням);

– Google Classroom (на даній платформі можна створювати свій клас (рис.1.); ділитись з учнями навчальним матеріалом (рис.2.), необхідним для вивчення; стежити за розвитком досягнень школярів та оцінювати їх досягнення; організовувати спілкування вчителя та учня; давати завдання; встановлювати deadline; перевагою даної платформи є можливість викладати навчальні матеріали, завдання, виставляти оцінки, є календар);

– Google+Hangouts (вчитель має можливість записувати уроки і викладати їх у YouTube; організовувати групові чати, відео консультації; обговорювати теми і спілкуватися у груповому відео чаті; навчальний матеріал можна транслювати онлайн; можна створювати опитування та переглядати їх результати);

– Google Meet (зручний доступ за посиланням; підтримка різних операційних систем та браузерів; можливість поділитися зображенням з екрану).

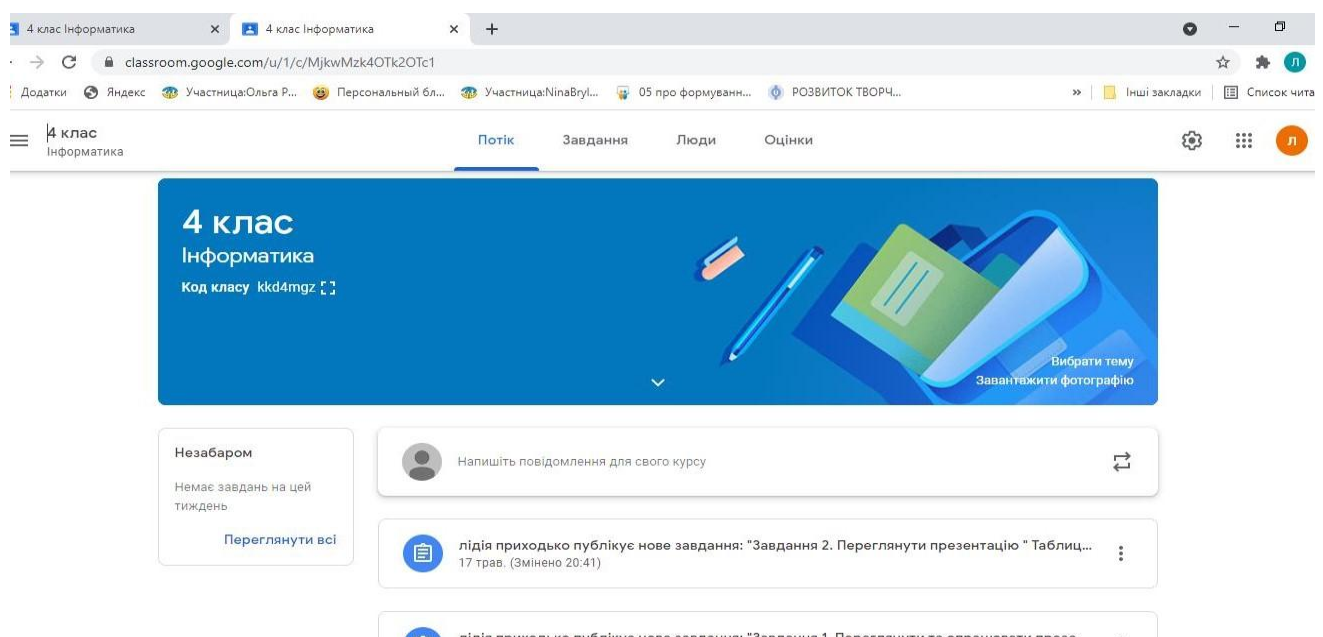

Рис. 1. Фрагмент зображення створення . класу в Google Classroom

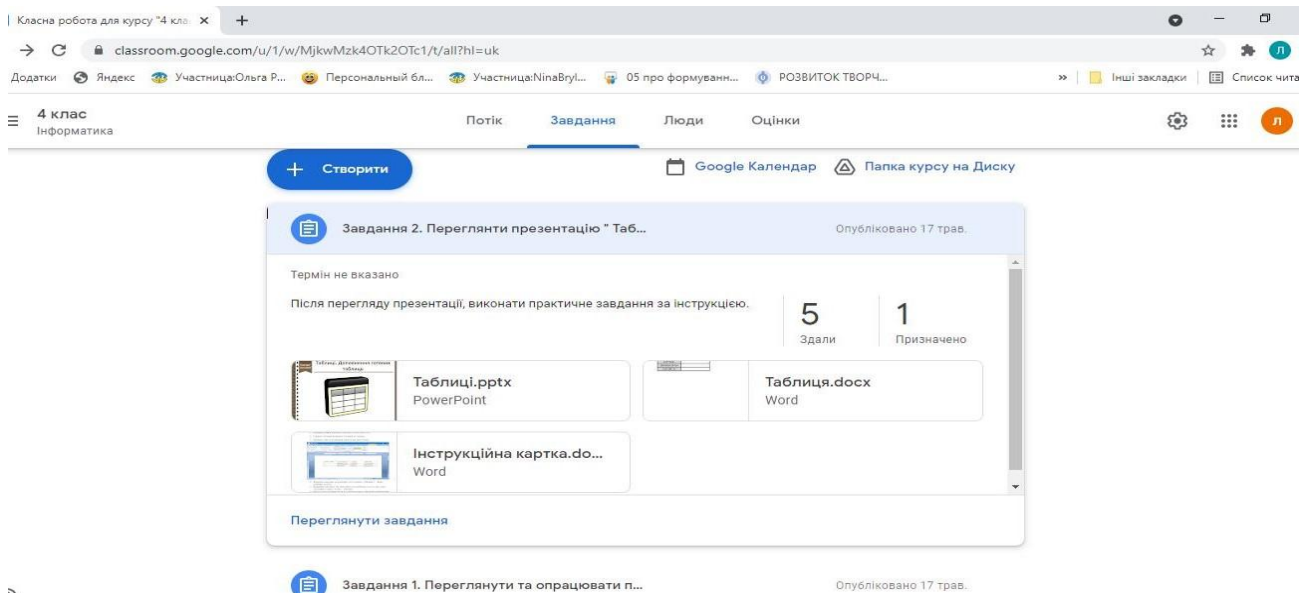

Рис. 2. Фрагмент зображення з навчальним матеріалом в Google Classroom

Одним із сервісів, який використовується також вчителями, для організації дистанційного уроку є Edmodo. З його допомогою є можна створити групу класу і ділитися всією необхідною інформацією: надавати план уроку, використовувати календар для кращої візуалізації, прикріплювати файли із завданнями і різними навчальними матеріалами, створювати і виконувати різні форми контролю учнів (тести, опитування, завдання). Одним із недоліків, який стає на заваді використання сервісу є те, що інтерфейс повністю англійською мовою.

Сервіс Clasdojo підходить для організації віддаленого навчання школярів молодшої та середньої школи, адже все оформлено яскраво є анімації, що привертає увагу. Вчитель може використати наступні функції:

- можливість зв'язку з батьками;
- можливість відправити повідомлення групі учнів або кожному учню окремо;
- можливість перегляду, як працює учень, як його оцінюють інші педагоги, який прогрес;
- оцінки учня дублюються в акаунті його батьків, що дає можливість контролювати успішність;
- є журнал у якому можна облікувати успішність школярів.

Сервіс LearningApps є конструктором, який дозволяє зручно створювати електронні інтерактивні вправи, котрі сприяють активності, самостійності школярів (рис.3.). Крім того, LearningApps надає можливість дистанційного навчання кожному вчителю, адже дозволяє створити набір класів у власному акаунті, ввести дані про учнів, їх профілі, задати пароль для входу та викладати вправи для виконання.

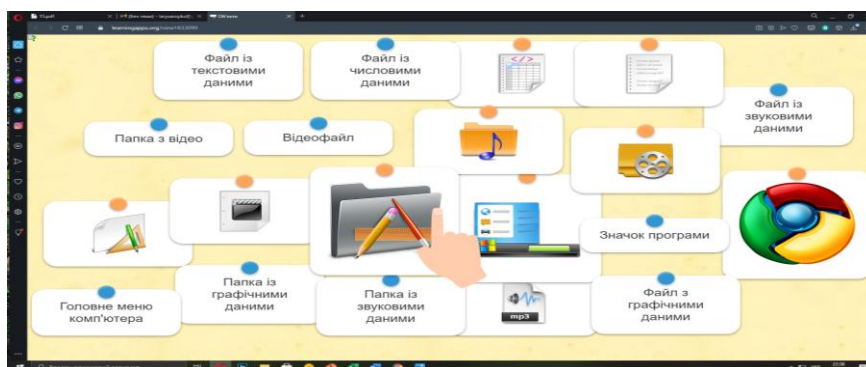

Рис. 3. Фрагмент зображення завдання «Співставте об'єкти з їх назвами» в LearningApps

У даному сервісі є можливість отримання коду для того, щоб інтерактивні завдання були вбудовані на власний сайт чи блог. Важливо відзначити, що правильність виконання завдань перевіряється миттєво. На даний момент до переліку мов інтерфейсу сервісу додано українську мову, перекладені загальні текстові рядки та всі рядки, що стосуються різних вправ.

При організації дистанційного навчання для школярів початкової школи, варто звернути увагу на наступні моменти:

- при скороченні годин на вивчення окремих тем необхідно враховувати пріоритетні теми відповідно до програми;
- формат, обсяг, структура, зміст завдань підбираються вчителем індивідуально із врахуванням програми;
- підібрані завдання повинні спонукати учнів до роботи з довідниковою літературою, мультимедійними програмами та ресурсами мережі Інтернет;
- пропонуючи завдання для опрацювання, вказувати не лише на порядковий номер сторінки чи вправи, а й конкретизувати характер та спосіб його виконання; надати учням чіткий інструктаж щодо виконання завдань (прокоментувати його виконання в усній, письмовій чи формі відео-звернення).
- у залежності від типу пізнавальної активності учнів підготувати різні за характером завдання: репродуктивні, пізнавально-пошукові, творчі, пізнавально-практичні.
- для виконання завдання творчого та пізнавально-практичного характеру бажано надати певний час для їх виконання і встановити строки звітності.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. Отже, на основі аналізу науково-методичної літератури, власного педагогічного досвіду можна зробити висновок, що на даному етапі розвитку освіти є достатня кількість веб-технологій, онлайн платформ, які можна застосувати при організації дистанційного навчання для молодших школярів. Елементи дистанційного навчання, що використовується у початковій школі повинні мати певну концепцію, налагоджену систему існування та психолого-педагогічні основи з метою вирішення проблеми ефективного керування навчальною діяльністю школярів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Воротникова І. П., Якубов С. В. Упровадження дистанційних технологій у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів / І. П. Воротникова, С. В. Якубов. – К.: Київ. Ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. 140 с.
2. Дистанційна освіта: сучасний та доступний підхід до процесу навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://24tv.ua/education/distantsiyne_navchannya_v_shkoli_shho_tse_i_yak_pratsyuye_distantsiyne_osvita_v_ukrayin_i_n1188860
3. Наказ Міністерства освіти і науки України 08 вересня 2020 року № 1115 Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#n2>
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» № 211 від 11.03 2020 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020-p>
5. Приходько Л. А., Сьомак О. В., Ройко Л. Л. Використання додатків Google для підтримки дистанційного навчання учнів початкової школи / Л. А. Приходько, О. В. Сьомак, Л. Л. Ройко // Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Тенденції та перспективи розвитку освіти, науки та технології в епоху трансформаційних процесів». – Луцьк: Вежа, 2021. С. 207–210.
6. Якубов С. Дистанційне навчання. Організація процесу / С. Якубов. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/6902/1/S_Yakubov_DSHSHS_1_IPPO.pdf